

Asia: VN/34874/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne kuntien varautumisen yleistä ohjausta ja seuranta koskevasta muutosehdotuksesta (10 §)

Orimattilan kaupunki suhtautuu kriittisesti esitysluonnoksen kuntien varautumista ja sen seuranta koskevaan muutosehdotukseen, ja on sitä mieltä, että kuntalain nykyinen muoto on riittävä. Vaikka esitysluonnoksen mukaan valtiovarainministeriön ohjeistus kunnille olisi luonteeltaan ei-velvoittavaa informaatio-ohjeistusta, näyttäytyy muutos ristiriitaiselta kuntien itsehallintoa kunnioittavan periaatteen suhteen.

Kuten hallituksen esityksessä todetaan, kunnallinen itsehallinto perustuu perustuslain 121 §:ään, jonka 1 momentin mukaan kuntien hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Saman pykälän 3 momentin mukaan kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä on säädettävä lailla. Kunnallisen itsehallinnon keskeisiin ominaispiirteisiin kuuluu kunnan viranomaisten tietty itsenäisyys suhteessa valtion viranomaisiin. Itsenäisyyteen kuuluu muun muassa se, että kunnan viranomaiset eivät ole valtion viranomaisten alaisia, joten valtion viranomaisilla ei ole puhtaasti, eikä tule olla, hallinto-organisatorisiin suhteisiin perustuvaa ohjaus- ja valvontavaltaa suhteessa kunnan viranomaisiin. Ministeriöiden yleisohjeistuksilla ei voida näkemyksen mukaan ohjata yksityiskohtaisesti maantieteellisesti monimuotoisten kuntien varautumista. Monimuotoisuus koskee myös kuntien erilaisia resursseja ja mm. kunnan alueella tapahtuvaa toimintaa.

Toinen kriittinen näkökulma liittyy jo tällä hetkellä eri tahoilta tulevien varautumista koskevien ohjeistusten ja erityislainsäädännön yhteensovittamiseen. Muutos ei saa aiheuttaa riskiä päällekkäiselle ohjaukselle tai lisätä kohtuuttomasti kunnissa varautumiseen liittyvää valmistelu- ja toimeenpanotyötä. Varautumisen kokonaiskuvan hahmottaminen tulee mahdollisesti tulevaisuudessa vaatimaan lisäresursointia kunnissa eikä tämän tarvetta ei esityksessä oteta huomioon tarpeeksi kattavasti. Lisäksi Valtiovarainministeriön toteuttama seuranta mitä todennäköisimmin lisäisi tarvetta raportoinnille ja muulle lisätyölle kunnissa, vaikka varsinainen ohjausvalta olisikin ei-velvoittavaa.

Näkemyksenne vaikuttamistoimielinten aloiteoikeutta ja vanhusneuvoston nimeämistä koskevista muutosehdotuksista (26-28 §)

Orimattilan kaupunki katsoo, että muutosehdotusten kirjaaminen kuntalakiin on perusteltua. Aloiteoikeus rinnastetaan kuntalaisaloiteoikeuteen (kuntalaki § 23), mikä tuo joustavuutta kunnan osalta toimivien toimintatapojen kehittämiseen, mutta samalla korostaa vaikuttamistoimielimien erityistä asemaa aloitteen jättäjinä.

Näkemyksenne konserniohjetta koskevasta muutosehdotuksesta (47 §)

Orimattilan kaupunki suhtautuu neutraalisti konserniohjetta koskevaan muutosehdotukseen. Nykyisellään eri tahoilta annettavat varautumisen ohjeistukset ja suositukset ovat riittäviä. Tytäryhteisöt kehittävät varautumisen suunnitteluun osana omaa toimintaansa ja varautuminen perustuu konserniohjeen riskienhallinnan järjestämistä koskeviin määräyksiin ja erityislainsäädännön kirjauksiin.

Mikäli konserniohjetta koskeva muutos kirjataan kuntalakiin, muutos ei saa aiheuttaa riskiä päällekkäiselle ohjaukselle tytäryhteisöjen suuntaan vaan esitetyn muutosehdotuksen tulee olla muotoilultaan reunaehdot määrittävä.

Näkemyksenne kirjanpitoa ja toimintakertomusta koskevista muutosehdotuksista (112 ja 115 §)

Orimattilan kaupungilla ei ole lausuttavaa kirjanpitoa ja toimintakertomusta koskeviin muutosehdotuksiin.

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista

Orimattilan kaupungin näkemys vaikutusarviointeihin on, että mikäli valtiovarainministeriö antaisi yleisohjeistuksia kunnille esimerkiksi varautumiseen liittyen, lisää se kuntien hallinnollista työtä. Lisäksi yleisohjeistuksista saattaa ajan myötä tulla velvoittavia ohjeistuksia ja lisätä mm. raportointivelvoitteiden määrää.

Muut huomionne esitysluonnoksesta

Orimattilan kaupungilla ei ole muuta huomioita esitysluonnoksesta.

Jokinen Eeva
Orimattilan kaupunki - Kaupunginhallitus 30.3.2026